

**Пам'ятайте
про
Україну!**

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Свобода", 30 Montross St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Нью-Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

PIK LXXXIV. Ч. 183.

ДЖЕРСІ СІТІ і НЬО ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го СЕРПНЯ 1977

ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK.

WEDNESDAY, AUGUST 24, 1977

No. 183. VOL. LXXXIV.

УКРАЇНЦІ В АНГЛІЇ ВЗЯЛИ АКТИВНУ УЧАСТЬ У ВІДЗНАЧУВАННІ ЮВІЛЕЮ КОРОЛЕВИ

Лондон (Василь Хороший). — Цього 1977 року припадає 25-річчя вступлення на трон Великобританії та Комонвелту королеви Єлисавети II-ої. У зв'язку з цим по цілій країні відбуваються величаві урочистості у формі військових парадів, концертів, спортивних змагань, різних пописів, тощо, для зведення цієї події. Українці у Англії беруть у цих святкуваннях активну участь.

З початку року королева і її муж князь Единбурга Філіп об'їхали країни Комонвелту, а тепер від другої половини травня об'їжджають досвідано цілу країну вздовж і поперек, де мільйони маси народу з великим ентузіазмом їх скрізь вітають.

Коли під сучасну пору напрям в Європі єрідісе демократично — соціалістичний і якщо навіть не цілком анти-монархічний і напевно не сприяє монархічній устроям, то у цьому випадку Англію треба вважати за виняток.

Очевидно, сучасні монархи не мають вже абсолютної влади, а у Великобританії король відмежований від політики і радше відіграє символічну роль, при чому королева, крім того, що є головою держави, є ще головою Англіканської Церкви, то все ж таки не можна з певністю сказати, що королева і корольська родина не мають ніякого впливу на такі чи інші політичні потягнення цієї події.

Теперішня монархія напевно позитивно впливає на єдність своїх підданих, а з тим додає британцям певну дозу гордості та привертає до втрачену самоповагу, надісчерблену економічними обставинами та втратою імперії, цими прямо надзвичайними парадом, цією майже казковою помпозністю, яка задержалася у старовинних, передусім мілітарних та світських традиціях, які пригадують британцям колишню велич імперіальної потуги, де над її територією ніколи не заходило сонце.

Ця спонтанна прихильність супроти королеви під час її відвідань міст і сіл може послужити недоводним доказом, що монар-

хія в Англії солідно закорінена і хоч надзвичайно консервативна, як на наші часи, то треба признати, що вона зуміла до певної міри себе пристосувати до теперішніх обставин, не втративши при тому певної містики і грандіозності. Усе це ака-зус, що монархія в Англії буде ще довго існувати, передує тому, що більшість підданих вважає, що вона королева, сповняє добре і ефективно свою функцію у державі, що вона варта ті гроші, які її платять люди Великобританії.

Покійного вже колишнього короля Єгипту Фарука запитали свого часу, як він задиляється на майбутність європейських монархій. Його відповідь звучала: у цьому столітті залишаться тільки п'ять королів в Європі. Чотири в картах та англійській комедії. Не є виключено, що це передбачення може сповнитися.

З головних дотеперішніх імпрез ювілею треба зарахувати прямо казкову парад у Лондоні при участі цілої корольської родини, повної корольської гвардії, тисяч військ різномірних формаций у пишних одностроях, шийний ряд фантастичних риданів, що їх тягнуть 6 пар коней, оркестр, спеціальних фанфар та барабанів і мільйонів глядачів.

На річ Тамізі, яка пестить Лондон, відбулася при участі сотень різномірних суден і човнів велика регата, яка увечері закінчилася вистрілюванням штучних вогнів.

У Німеччині королева відвідала і брала участь у параді англійської Надренської Армії, що є частиною НАТО, далі парад Морської Флотії з участю коло 150 морських одиниць, далі парад авіації, далі парад танків і т. д. Поряд з цим, по містах і селах відбуваються у цьому році різні карнавали, фестивалі, що їх організують місцеві комітети, запрошуючи до участі у них різномірні меншини. І так у цих святкуваннях українці брали і братимуть участь, бо святкування триватимуть до кінця року.

Українські танцювальні ансамблі і хори включилися у місцеві програми свят (Закінчення на ст. 4-й)

Помер д-р Ян Г. Лекса, чеський учений і приятель українців

Нью-Йорк, Н. Й. (в. д.). — В неділю, 14-го серпня 1977 р., помер тут на 62-му році життя на удар серця проф. д-р Ян Г. Лекса, визначний чеський учений, секретар Чехословацької Академії Наук в Америці та довголітній приятель українців. Він був директором Правничого Департаменту фірми Вальдес Когітур в Нью-Йорку та був професором порівняльного конституційного права в Нью-Йоркському університеті.

Д-р Лекса народився 26-го листопада 1914 р. в Чехо-Словаччині і одержав диплом доктора права на Карловому Університеті в Празі; між 1937-39 служив в чеській армії та працював як правничий секретар в одній фірмі під час німецької окупації.

Після війни він опинився в Західній Європі, а в серпні 1946 р. прибув до Америки; в 1949 р. він закінчив правничий факультет Нью-Йоркського університету.

Він зустрінувся з українцями в 1950-их роках та був не раз почесним гостем на Конгресах УККА, між іншим, був за столом почесних гостей на XII Конгресі УККА минулої осені. За його починком та ініціативою Чехословацька Ака-

демія Наук співпрацювала з Науковим Товариством ім. Шевченка та влаштувала різні культурні імпрези в Українському Інституті Америки в Нью-Йорку.

На Панахиді, що відбулася у вівторок, 16-го серпня ц. р., в Асторії між присутніми з українців були д-р Володимир і п-і Марія Душинські, які жили в ближчих товариських відносинах з пок. д-ром Лексою та його дружиною Алісією. На прохання д-р Душинський виголосив прощальне слово по-англійськи, висловлюючи співчуття численним етнічним груп, з якими д-р Лекса співпрацював в Америці.

БОЖЕМСЬКИЙ ЗАВІТАЄ ДО КЛІВЛЕНДУ

Клівленд (Н. Н.). — Любителі образотворчого мистецтва очікують на виставку олій, темпер і дерев'яних мистецтв Богдана Божемського, яка відбуватиметься тут стараннями 33 Від. СУА в днях 9, 10 і 11 вересня в домі 5720 State Rd., Parma, Ohio. Відкриття з зустріч з мистцем в п'ятницю, 9-го вересня, 8:30 вечора.

СЕН. ПЕРСІ ВИМАГАЄ АВТОНОМІЇ ДЛЯ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ“

Вашингтон. — У спеціальному пресовому повідомленні, датованому 22-го серпня ц.р., канцелярія республіканського сенатора Чарльса Персі з Ілліной інформує, що Персі звернувся до президента Джиммі Картера із закликом надати радіовисильні „Голос Америки“ більше автономії, точніше, звільнити це урядову радіостанцію від „надмірного втручання дипломатів і бюрократів“.

Зазначаючи, що Президент незабаром одержить плян щодо реорганізації Інформаційної Агенції ЗСА та „Голосу Америки“, сен. Персі твердить, що президент Картер матиме добру нагоду вирішити, в який спосіб запевнити за „Голосом Америки“ свободу „представляти перед цілим світом всю правду, щоб та радіостанція здобула до-

вір'я всіх закордонних слухачів“.

Сен. Персі у своїх попередніх виступах щодо „Голосу Америки“ часто вказував на те, що Державний департамент й Інформаційна Агенція ЗСА втручаються в справу „Голосу Америки“, зокрема у випадках, коли згадана радіовисильня надає передачі про події у комуністичних країнах чи державках „третього світу“. У своєму зверненні до президента Картера сен. Ч. Персі вказує, що Президент може надати „Голосові Америки“ більше свободи дії перетворенням цієї радіостанції на цілком незалежну висильню, або надати залишити її в системі Інформаційної Агенції ЗСА, але гарантувати, що „Голос Америки“ матиме зовсім вільну руку щодо передачі вісток.

ПВО не погодиться на резолюцію ОН щодо Ізраїля

Дамаск. — Голова центральної ради Палестинської Визвольної Організації (ПВО) заявив у понеділок, 22-го серпня, що рада, яка засідатиме цього четверга, напевно відмовиться підтримати Резолюцію ч. 242, схвалену Радою Безпечки Об'єднаних Націй після арабсько-ізраїльської війни в 1967-му році, яка містить постанову щодо права всіх країн Близького Сходу на „державну суверенність і інтегритет“, тобто запевняє за Ізраїлем право існувати як самостійна держава.

Халед аль-Фагум, голова центральної ради ПВО, сказав, що його організація, хоча бажає розпочати переговори з ЗСА відносно миру на Близькому Сході, то не може погодитися на Резолюцію ч. 242 з уваги на те, що Ізраїль категорично відмовляється визнати ПВО як представника палестинських арабів, а уряд президента Джиммі Картера вимагає, щоб ПВО погодилася на згадану резолюцію без жадних змін. ПВО раніше наткала, що можуть пого-

дитися на що резолюцію ОН, але тільки тоді, коли в ній справа палестинських арабів буде представлена як „національне питання“, а не як „проблема втікачів“, яке це є в оригінальній версії резолюції.

Згадана резолюція також закликає Ізраїль звільнити окуповані арабські землі, вимагає припинення воєнного стану на Близькому Сході та визнання „державної суверенності і інтегритету“ всіх країн цієї частини світу, як теж вільного пропливу кораблів всіх держав через міжнародні води на тому обширі.

Халед аль-Фагум похвально висловився про становище президента Картера щодо створення „палестинської батьківщини“, зазначаючи, що палестинці надіються, що „Америка — одна із світових потуг — об'єктивно розглядатиме проблему палестинців“, але ПВО не може погодитися на дотеперішню версію Резолюції ч. 242, зокрема в обличчі „негнучкої політики Ізраїля“.

СССР далі видає значні суми на військові цілі — інформують розвідчі чинники ЗСА

Вашингтон. — Американська Розвідка Агенція для справ оборони інформують, що протягом минулого року Совєтський Союз продовжував скріплювати свою військову силу, але за значно більші кошти. У звіті, виголошеному перед Спільною конгресовою економічною комісією ще в кінці червня сен. Семюел Вілсон, директор згаданої Агенції, твердив, що Москва призначувала великі суми на поліпшення майже всіх родів зброї, атомових і конвенційних, але Америка дала мас перевагу щодо якості зброї та технологічного знання, яке стосується військової діяльності.

Протягом 1976-го року Совєтський Союз видав бі-

ля 118 мільйонів доларів на мілітарні цілі, а ЗСА тільки 84 мільйони. В минулому році видатки Москви на розбудову зброї становили 141 відсоток, в порівнянні до видатків протягом 1966-го року.

Під час свого свідчення перед Спільною конгресовою комісією сен. Вілсон погодився з попередньою оцінкою ситуації, що під висловив адмірал Стенфілд Турнер, директор Сі-Ай-Ей, що Америка могла б випродукувати всі роди зброї, які посідає Совєтський Союз, а натомість СССР не має задовільного технологічного знання, щоб розбудувати деякі роди американської зброї.

Відбувся пластовий спортивно- вишкільний табір

Іст Четгем, Н. Й. (Лешт) — Минулого тижня закінчився тут четвертий з черги спортивний табір, що його влаштував кожного року пластовий загін „Червона Калина“ при допомозі інших пластових груп. Отаманом табору був пл. сен. Юрій Струтинський, який вміло пов'язав дисципліну пластового табору із самовивченням спортивних ідей.

Як і у попередніх роках, на таборі перебували в ролі інструкторів пл. сен. д-р Юліан Гной та пл. сен.

Миролоб Лозинський, які дбали теж про лікарську опіку і дієтичні потреби учасників табору. Склад інструкторів під проводом ст. пл. Нестора Близняка старався з успіхом допомогти молоді знайти собі відповідний характерові і фізичним даним — рід спорту, який давав би і приємність і новий спосіб життєвого вишколу. Культурний рівень учасників табору створював приємну товариську та спортову атмосферу та полегшував працю інструкторам.

САЙРУС ВЕНС ЗАКЛИКАЄ ДО НОРМАЛІЗАЦІЇ ВІДНОСИН МІЖ ЗСА І КИТАЄМ

Пекін. — Державний секретар ЗСА Сайрус Венс, який прибув в понеділок, 22-го серпня ц. р. з великою американською делегацією до Китайської Народної Республіки з офіційною візитом і ведення дальших переговорів про нормалізацію дипломатичних зв'язків між З'єднаними Штатами Америки і Китаєм, закликав на вечір, влаштований у його честь, до обопільного збільшення зусиль в напрямі наведення дипломатичних зв'язків між обидвома країнами і нормалізації відносин між ЗСА і Китаєм.

Сайрус Венс — державний секретар ЗСА

Венс познайомить китайських лідерів з теперішньою закордонною політикою Адміністрації президента Картера, не торкаючись справи Тайваню, — заявив речник Державного департаменту кореспондентам. Венс і його делегація з великими почестями вітали китайці на летищі в Пекіні. Речником уряду КНР був міністер закордонних справ Китаю Гуанг Гуа, який також очолює делегацію, яка розмовлятиме з представниками ЗСА на протязі трьох днів. Загалом сподіваються, що Венс прийме на послуханні голова Компартії Гуа Куо-фенг. Гуанг між іншим відмітив, що „між нашими країнами все ще існують проблеми, які унеможливають наведення дипломатичних зв'язків між ЗСА і КНР“. Поінформовані джерела натомість стверджують, що Венс привіз до Пекіну декілька пропозицій, для китайців під розвагу, які повинні уможливити розв'язку багатьох досі спірних питань. Найбільш спірним питанням є справа Тайваню і покищо не відомо, чи цього поставлять китайці.

В першому дні переговорів обидві сторони з'ясуватимуть тільки свої позиції і державний секретар

Відбудеться Делегаський З'їзд і Зустріч Братства Дивізійників у ЗСА

Глен Спей, Н. Й. (О. Л-ий) — В часі вільних днів з нагоди Дня Праці відбуватиметься тут в суботу і неділю, 3 і 4-го вересня 1977 р., на Оселі УРС „Верховина“ 15-ий Крайовий Делегаський З'їзд Братства кол. воєнків 1-ої Української Дивізії Армії у ЗСА та товариська зустріч із різноманітною програмою.

Ділові наради З'їзду для звітувань про діяльність Крайової Управи Братства у ЗСА, яку через останні чотири роки очолював відомий письменник інж. Юрій Тис-Крохмалюк з Леотрої, та вибору нової Крайової Управи на дворічну каденцію почнуться в суботу, 3-го вересня, о год. 11:30 перед полуднем.

Вечері того дня о 6-й годині відбудеться спільна з'їздова вечора учасників З'їзду, їхніх родин та гостей, а пізніше, від 9-ої години ввечера — традиційна дивізійна забава. Господарем товариської зустрічі, забави та концерту в неділю є Станція Дивізійників у Нью-Йорку, яку в цій каденції очолює інж. Степан Шеварович.

В неділю, 4-го вересня, перед полуднем є передбачене спільне засідання попередньої та новообраної Управ для передачі діловодства і рамового накреслення діяльності на найближчий час, як теж організована участь учасників З'їзду у Богослуженнях.

По полудні цієї неділі відбудеться о 4-й год., також заходами Станції Дивізійників у Нью-Йорку, великий концерт з багатою

програмою, яку вестиме дивізійник з Нью-Йорку Орест „Гого“ Слупчинський. У програмі концерту, уложений під кутом воєнської тематики та веселої частини воєнського гумору, матеріали до яких написали Гриць Зозуля-ЕКО, Ікер і Папай, виступлять: жіночий хор „Жайворонки“ з в'язанкою воєнських пісень під диригентурою Лева Стругацького, Українська Танцювальна Студія із стилізованими танцями на народні мотиви від мистецької дирекції хореографів Рони Приймий — Богачевської та Вадима Сулими і під технічною дирекцією Олега Крамарчука, Івана Гарячого та Славки і Каті Вірло. Виступлять також мистецькі дивізійники — піаніст Тарас Логуш із власними композиціями та кантатою Ст. Людкевича „Кавказ“, бандурист, бас-баритон Володимир Мота із в'язанкою дивізійних і стрілецьких пісень.

У веселій частині програми концерту „дивізійна дитина“ — маленька Яринка Ференцевич забавить гостей двома гумористичними віршами Папая із „Лиса Микити“, „Тато — вояк, а мама цивільна“ і „Привіт Дивізії“, відомий наш фелетоніст Іван Ікер Керницький почастує гостей своїм гумористичним словом, а ведучий програми концерту Орест „Гого“ Слупчинський передасть гумореску Гриця Зозулі під наголосом „О пів до третього години“.

По полудні о 4-й год., також заходами Станції Дивізійників у Нью-Йорку, великий концерт з багатою програмою, яку вестиме дивізійник з Нью-Йорку Орест „Гого“ Слупчинський. У програмі концерту, уложений під кутом воєнської тематики та веселої частини воєнського гумору, матеріали до яких написали Гриць Зозуля-ЕКО, Ікер і Папай, виступлять: жіночий хор „Жайворонки“ з в'язанкою воєнських пісень під диригентурою Лева Стругацького, Українська Танцювальна Студія із стилізованими танцями на народні мотиви від мистецької дирекції хореографів Рони Приймий — Богачевської та Вадима Сулими і під технічною дирекцією Олега Крамарчука, Івана Гарячого та Славки і Каті Вірло. Виступлять також мистецькі дивізійники — піаніст Тарас Логуш із власними композиціями та кантатою Ст. Людкевича „Кавказ“, бандурист, бас-баритон Володимир Мота із в'язанкою дивізійних і стрілецьких пісень.

О. МЕШКО ЗВЕРТАЛАСЯ ДО І. ДЗЮБИ ТА М. СТЕЛЬМАХА У СПРАВІ ДОПОМОГИ ЇЇ СИНОВІ

Нью-Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Серед збірних кількох десятків самвидавних документів до справи Олеса Сергієнка, які проліталися за кордон, знаходяться м. ін. лист матері Сергієнка, Оксани Мешко до письменника Михайла Стельмаха та лист Івана Дзюби в оборони Сергієнка. До обидвох діячів О. Мешко зверталася з проханням за допомогою для її сина. У відповідь — Стельмах написав 29 квітня 1974 року заяву до голови Верховного Суду УРСР, А. Якименка і просив переглянути справу. Ця інтервенція Стельмаха не увінчалася успіхом і тому О. Мешко просила Стельмаха звернутися в справі її сина до Верховної Ради УРСР. Цього прохання Стельмах не задовольнив. Про це вона пише у своєму другому листі до нього, який тут наводимо в цілості.

Лист О. Мешко до Михайла Стельмаха

Шановний Михайле Панасовичу!

Даруйте мені, що я до Вас ще раз звертаюся, бо я, — як громом прибіта зреченням Вашим підтримати моє клопотання за сина Сергієнка Олександра, в другій інстанції — перед Верховною Радою УРСР.

Хотілося мені починати клопотання саме з Верховної Ради, а Ви, Михайле Панасович, відмовили мене і сказали: „Залишімо собі Верховну Раду як вищу інстанцію“.

Не тільки я покладаюся на силу Вашого депутатського авторитету. Ви самі вважали, що Ваша підтримка буде поштовхом для Верховного Суду УРСР розглянути судову справу мого сина — на цей раз, уникнувши формальності — (як це сталося 5 вересня 1972 року, коли вирок Київського обласного суду було затверджено неумотивовано).

Та і голова Верховного Суду т. Якименко — ще й не

сам по собі, надаючи певної і незаперечної ваги Вашому голосу, голосу депутата Верховної Ради СРСР, викликав Вас в травні цього року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „поверити“ йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставила до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1898

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07308.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1974.

Передплата: на рік — \$30.00, на пів року — \$16.00, на 3 місяці — \$9.00. Для членів УНАО 65% від звичайної ціни. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" асвалати на "Свобода".

P.O. Box 346

Jersey City, N.J. 07303

Комуністичний „рай“

Все частіше можна почути на американському телебаченні та прочитати в американській пресі, що до Тайленду та інших некомуністичних держав Південно-Східної Азії постійно прибувають втікачі з Камбоджі, де в квітні 1975-го року збройною силою владу захопили комуністичні повстанці „Хмер Руж“. Засоби масової інформації зазначають, що тільки приблизно однієї із кожних п'ятьох осіб, які втікають з Камбоджі, щастить продістатися на волю; інші гинуть на замінюваних полах, від куль комуністичних патрулів тощо.

Донедавна коментатори тільки висловлювали різні здогади чому так багато людей старіється вистатися з комуністичної Камбоджі, намагаючись себе на порятунок, смерть чи довгі терміни ув'язнення. Але протягом останніх кількох тижнів преса, телебачення і радіо вже подають точні причини цієї масової втечі: в Камбоджі комуністичні володарі, які кілька років тому, тобто ще перед захопленням влади, обіцяли населенню тієї азійської країни „рай на землі“ — створили пекло.

На підставі інтерв'ю з камбоджськими втікачами, кореспонденти стверджують, що „Хмер Руж“ зразу після захоплення влади зарядили примусово евакуювати населення всіх міст, включно зі столицею Пномпенем, переселюючи тих камбоджців в сільсько-господарські райони, в дикі джунглі, кам'яністі гірські околиці тощо. Протягом кількох тижнів переселено 3,5 мільйона камбоджців з міст, тобто, половину населення цілої країни, і в процесі цього переселення згинув біля мільйона осіб. Іх же бо вигнали з рідних хат без харчів, відповідного одягу, вигнали хворих і літніх осіб, жінок з немовлятами на руках, калік та інвалідів. Озброєні патрулі комуністичних „Хмер Руж“ на місці стріляли всіх, які посміли ставити будь-який спротив, чи навіть висловити невдоволення.

Як твердили деякі камбоджські втікачі, які мали близькі зв'язки з „Хмер Руж“, це примусове переселення мало на меті „знищити минуле країни“, розірвати родинні та приятельські зв'язки серед населення, створити „суспільну порожнечу“, на місце якої уможливити володарі планують встановити „цілком нове суспільство“. Комуністичні власті не тільки фізично винищували і далі винищували великі прошарки камбоджського суспільства, аде теж спалювали особисті документи камбоджців, включно зі свідоцтвами школярів, щоб в такий спосіб порвати зв'язки тих осіб з минулим та зробити їх вповні залежними від нового режиму.

Таким чином, „справедливе, гуманне і рівноправне суспільство“, яке населенню Камбоджі обіцявали комуністичні партіяни „Хмер Руж“.

Тільки навіні люди в країнах Заходу не передбачували що в Камбоджі пануватиме страшний комуністичний терор, якщо „Хмер Руж“ здобудуть владу. Ті, які добре знали суть комунізму, зокрема втікачі із Союзистичного Союзу та його сателіти, перестерігали, що комуністичним системам притаманна диктатура, терор і геноцид, покладаючись на винищення провідних верств поневоленіх народів Московію, штучний голод в Україні в 1930-их роках, жорстоке придушення Малярського повстання в 1956-му році та на інші нелюдські дії кремлівських атавизмів. Подібний терор панував в Китаї після перемоги комуністів Мао Тсе-тунга, а ситуація в Ляосі та В'єтнамі подібна до ситуації в Камбоджі.

Теперішній терор у комуністичних країнах Індокитаю, в ССРСР, в червоному Китаї повинен стати пересторогою для людей в усіх частинах світу, зокрема в економічно недорозвинених країнах, що вони можуть натисся в такій самій жахливій ситуації, якщо повірять облудній комуністичній пропаганді.

Енергетичний департамент

На початку цього місяця президент Джиммі Картер підписав схвалення обома Палатами Конгресу законопроект, яким створено окремий Департамент для справ енергії, як теж найменував на голову цього департаменту Джеймса Шеллсіджера, свого дотеперішнього головного дорадника в ділянці енергетичних справ і колишнього секретаря оборони за президентур Річарда Ніксона і Джералда Форда.

Створення окремого Департаменту для справ енергії треба вважати дуже відрадним явищем, коли взяти до уваги, що досі в американському уряді не було відділу, який відповідав б за енергетичну політику Вашингтону в цілості, хоча існувало багато агенцій, які переважно діяли кожна на власну руку. Це спричиняло неефективність та дублювання, а часто навіть траплялося, що рішення однієї агенції противорічило рішенням іншої. Новостворений Департамент для справ енергії координуватиме урядову діяльність в цій переважній ділянці і повинен зліквідувати багато з дотеперішніх недоліків. Крім того, можна буде зліквідувати кілька агенцій, що заощадить федеральному урядові фонди, бо зменшиться і так вже надто велика бюрократія.

Створення окремого Департаменту для справ енергії тепер дуже на часі, бо не тільки в ЗСА, але майже в усіх державах вільного світу існує енергетична проблема, точніше, відчувається брак власних запасів різних родів пального, а зокрема нафти. З уваги на це, Америка та її союзники постійно стають більш залежними від інших держав, спеціально від арабського світу щодо постачання нафтової ропи. Така залежність ЗСА та інших демократичних держав від інших країн може довести до того, що країни-експортери нафти, використовуючи скрутку ситуацію, можуть здобути надмірний вплив на закордонну і навіть внутрішню політику ЗСА та інших держав вільного світу. Новостворений Департамент для справ енергії матиме за одне з головних своїх завдань довести до самостійності ЗСА в ділянці пального, або принаймні зменшити залежність Америки від інших країн.

Новий Департамент для справ енергії з більшим успіхом зможе співпрацювати з урядами приязних держав щодо розв'язки енергетичної проблеми, ніж могла це робити необ'єднаним жалким координуючим тілом окремих федеральних агенцій. Департамент теж напевно буде більш ефективний щодо розвитку нових джерел енергії і щодо використання вже існуючих джерел у самій Америці.

Очевидно, що новостворений Департамент для справ енергії не розв'яже за рік-два всіх проблем, які наросли протягом довгого часу, але важливий крок вперед зроблено вже самим створенням цього Департаменту.

Панас Феденко

АРНОЛЬД МАРГОЛІН І УКРАЇНА

9 серпня в будинку Українського Вільного Університету в Мюнхені відбулася доповідь на записану вголос тему. Доповідач — радник американської амбасаді в Парижі п. Кость Варварів, що добре знав А. Д. Марголіна в Америці і з ним співпрацював, дав у своїй промові огляд життя й діяльності видатного вченого й політика, який народився перед століттям року 1877 в Києві. К. Варварів згадав, що А. Марголін з молодих літ був прив'язаний до України, до її природи й людей, особливо до селян, і зокрема любив українську народну музику. Спомини про Україну зберіг А. Д. Марголін і в час перебування на еміграції. До весни 1920 р., як заступник міністра закордонних справ Української Народної Республіки, А. Марголін діяв в українських дипломатичних місіях у Парижі та в Лондоні. К. Варварів показав, на основі опублікованих праць Марголіна, його погляди на розв'язання національної проблеми на сході Європи від самого початку, коли впадала центральна імперія Романових в 1917 році. Тоді А. Д. Марголін взяв активну участь в українському національному русі, як член Української Партії Соціалістів—Федералістів.

Доповідач цитував праці Марголіна „Україна й політика Антанті“, що вишила російською мовою 1921 р. в Німеччині, та „From My Political Diary“ (Із мого політичного щоденника), Нью Йорк, 1947. Марголін був рішучим противником імперіалізму й централізму та відкидав плані — творити Федерацію „згорі“, як затівали деякі російські політичні групи. Тільки незалежні держави окремих народів можуть вільно рішати про своє відношення до інших територій бувшої Російської імперії, — що тезу обороняв А. Д. Марголін послідовно аж до своєї трагічної смерті, що настала 30 жовтня 1956 року.

Доповідач нарисовав гуманний лагідний характер А. Д. Марголіна, його охоту допомогти словом і ділом усім, що до нього зверталися. Був він, однак, незломний в своїх політичних поглядах і переконаннях: старався шукати правди й справедливості. Цю послідовність показав Марголін, як адвокат — оборонець Менделя Бейліса, якого царська „охорона“ хотіла засудити як мнимого убивцю хлопця Андрюші Юшинського в Києві, щоб викликати погроми жидівської людності. Однак, суд присяжних, під впливом доказів Марголіна та інших адвокатів, виправдав Бейліса в 1913 році. Але царський уряд не подарував Марголінові своєї по-

ради в суді: А. Д. Марголінові заборонено виступати в судах і він мусів переселитися в столицю імперії — Петербург. Його книга про процес Бейліса збрала ім'я Марголіна відомим у світі. К. Варварів згадав, що А. Д. Марголін вірив в перемогу свободи, добра й справедливості над тьмою й насильством та вірив зокрема, що мирне співжиття й співпраця між українцями та жидівською меншістю в Україні здійсниться на основі демократичного правопорядку. Мені довелося додати дещо до теми доповіді. К. Варварова. Я вперше почув ім'я Марголіна восени 1913 року, коли приїхав на студії в Петербург і читав у газетах звіт про процес Бейліса в Києві. Навіть зацікавлений російський монархіст і антисеміт Василь Шулгин, видавець газети „Кієвлянин“, відмовився тоді піддержувати криваву легенду про „ритуального злочинця“ Бейліса. Однак, інша царська газета „Новое Время“ в Петербурзі, вела далі пропаганду проти Бейліса і проти жидів в загальні. В цьому цукруванні брали участь деякі особи з російської еліти.

В газеті „Новое Время“ був надрукований лист філософа Васілія Розанова. Він описував свою розмову з „євреєм Беренсом“, який запевняв Розанова, що жиди уживають кров християнських дітей на виготовлення „машин“... Розанов у листі до газети „Новое Время“ подав такий номер телефону Беренса. Я не вірив пропаганді царської адміністрації про „ритуальні вбивства“ і зараз зателефонував до Беренса. Я питав його про лист Розанова в газеті „Новое Время“, в якому Розанов писав, що „вперше в історії“ знайшовся жид, на ім'я Беренс, який признався, що жиди вживають християнську кров для свого ритуалу (обряду) на єврейську Пасху... Через телефон я почув схвильований голос Беренса. Він казав, що Розанов чомусь назвав його жидом і описав його зовнішність як „бронетанка“. Справді ж я не жид, я родом із Скандинавії і я зовсім не чорнявий, як пише Розанов, а блондин... Після цього я вже не хотів телефонувати до Розанова, відомого автора книг на теми з філософії та історіософії з містичним ухилом.

В обговоренні доповіді К. Варварова, я зазначив послідовну боротьбу А. Д. Марголіна проти колективної відповідальності, коли за діла одних його не повинні карати без розбору всіх, приналежних до даної групи. Особливо тяжко зазнала цього „виміру справедливості“ (Закінчення на ст. 3-ій)

Орест Городиський

„ДІАЛОГИ ЗІ СОВЕТАМИ“

(4)

Пригадав собі молодий Вінценц історію одних зборів у Лондоні, на яких виступав знайий зі своїх лівих поглядів проф. Ляскі. Запитаний, як виглядають совєтські в'язниці, відповів, що вони є „сміпли марвелос“. Обіцяв собі молодий Вінценц відвідати Ляскі і сказати йому, що на підставі власного досвіду може сміло сказати, що совєтські в'язниці є дійсно „сміпли марвелос“. Молодий Вінценц не єдиний у світі, що його безпосередня зустріч з совєтською системою не тільки викликала, а „лівих“ поглядів, але й вчинила переконаним ворогом комуністичної ідеології.

Був Вінценц свідком розмови в лазні між польським залізничником і совєтським підстаршиною, який сказав тому залізничникові-соціалісту, що їх держать в арешті, щоб перевиховати. Той вислів зробив на залізничника сильне негативне враження. На закінчення підстаршина сказав, що в Совєтському Союзі вже віддавна громадяни діляться на три категорії: „на тих, що сиділи, на тих, що сидять, і на тих, що будуть сидіти“, тому „підходи ще рік-два і будеш належати до тих, що вже сиділи“.

Хоч Вінценц писав свою книжку кілька років закінченні війни і, можливо, деякі прикрий моменти і турботи пережиття перебування в стемперуванні, в одному місці він згадує про можливість втечі, хоч зрештеш з неї, бо був переконаний, що австрійським почуттям правопорядку (хоч в його свідомості то поняття виразно бунтувалося, бо добре знав комуністично-більшовицьку систему).

Як початок перемоги добра над злом можна додати в першому переслуханні старшого Вінценца молодим слідчим суддею, як каже сам Вінценц, може 28-літнім, поважним і досить симпатичним. Коли син Вінценца

М. Данилишин

УКРАЇНА Й УКРАЇНЦІ

[Статистика та пояснення]

Серед наших поселень в діаспорі відчувається брак відповідного збірника, в якому були б зібрані документи звітності про статистику та дійсний стан поверхні й населення нашої Батьківщини, і тому уважаю потрібним подати відповідні звітності, які можуть послужити основним джерелом загальної інформації.

Всі ми, що живемо у вільному світі, мусимо захищати історичні права нашої нації та докладно інформувати наше оточення про всі наші надбання та здобутки, бо ці публікації, що подають про нас чужинці, завжди є неточні та часто звернені в нашу некорист і тому треба їх належно висвітлювати та постійно виправляти:

Поверхня земель України

Після закінчення Другої світової війни українські землі злучено в одну державу, яка як поверхню, так своїми багатствами та числом населення займає передове місце серед головніших держав Європи. На підставі різних підручників географії та пресових звітів не можна однозначно устійнити поверхню земель України, бо їх вислід в кожному підручнику інший, а коли зробити підсумки і колись поділений земель України, то вони представлялися так:

Східноукраїнські землі.	772.000 кв. км.
Західноукраїнські землі і Волинь	130.600 ..
Буковина та Басарабія	17.000 ..
Закарпатська Україна	14.300 ..
Різні приграничні полосу	20.100 ..

Підсумовуючи ці числа разом, вияснюється, що поверхня України налічує 954.000 кв. км. і являється одною з найбільших держав Європи.

Населення України

Пропорційно на один квадратний кілометр припадає приблизно 65 мешканців, які розподілені так:

Східноукраїнські землі	38.000.000 насел.
Західноукраїнські землі і Волинь	8.500.000 ..
Закарпаття	1.335.000 ..
Буковина і Басарабія	1.165.000 ..

Загальною на всіх українських землях живе в заокругленню 49.000.000 (сорок дев'ять мільйонів) населення, займаючи п'яте місце між державами Європи.

Статистика української еміграції

Україна має поважне число емігрантів, бо частина її

населення виїхала добровільно на поселення до ЗСАмерики, Канади, Бразилії, Аргентини та до Австралії, а поважне число осталося на поселеннях в сусідючих з Україною державах. Загальні числа української еміграції такі:

ЗСАмерики	1.000.000
Канада понад	750.000
Польща	250.000
Аргентина	250.000
Бразилія	200.000
Югославія	180.000
Румунія	100.000
Чехо-Словакчина	30.000
Франція	25.000
Англія	20.000
Австралія	20.000
Німеччина	20.000
Парагвай	16.000
Уругвай коло	10.000
Бельгія	4.000
Австрія	3.500
Венесуела	2.500
Різні держави	19.000

В рубриці різні держави — це числом малі скупчення, які живуть в Італії, Норвегії, Голландії, Швейцарії, Швеції, Чиле, Перу та Болівії і в деяких їх число може вносити навіть і тисячу осіб, а в деяких наші скупчення зовсім менші, але всі вони є організовані та проявляють живу громадську діяльність і втричому постійний зв'язок з українськими громадами сусідючих держав.

В деяких державах наші емігрантські скупчення мають вже понад 100 років поселення, в деяких значно менше, а деякі поселення поставили вже після закінчення Другої світової війни, але загальною вони проявляють живу діяльність і в деяких таких скупченнях виростає вже на еміграції їх п'яте покоління, зберігаючи свою мову, релігію та народні звичаї і в силу своїх спроможностей зберігає свою національну індивідуальність.

Загальною повищі числа стверджують, що всієї української еміграції в розсіянні по всьому широкому світі нараховується понад 3.000.000 (три мільйони) душ.

Висновки та загальні підсумки

На закінчення до повищених чисел слід додати, що згідно з найновішими звітностями, що їх подає Китай (себто чужинці, а не ми самі), то в різних концтаборах Сибіру, Мордовії та інших полосу Далекого Сходу налічується на закінчення понад 5.000.000 (п'ять мільйонів) українців, вони там позбавлені громадських прав, але вони не відрікають своєї приналежності і їх ніяк не можна відрікати, бо вони є легальними громадянами нашої поневоленої, але нескоро української держави.

Окремо слід зазначити, що в роках перед Другою

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПАКИ Й ПАКИ...

Свого часу в короткому листі до „Свободи“ я зауважив, що термін „дисидент“ в приміненні до українських народних речників (героїв!) щонайменше недоречний. Серед нас, українців, дисидентів або шлюк нема і бути не може, абож, прикладаючи термін особово, — всі ми, поголовно дисиденти.

Але якось так по традиції складалося, що моє зауваження залишилося без відгуку, і без зрозуміння. І тепер, у нас такі, дисидентами лають всіх найбільших синів народу...

Справа не настільки в самому слові, як у значенні та наслідках, що випливають від прикладання цього терміну. Слово ДИСИДЕНТ — від латинського ДИССИДЕРЕ — значить не згоджуватися, стримуватися, розходиться в думці, і воно має певну кольористичну прикмету у значенні сектанства: розходження від загальної прийнятої норми, (але, принциполово, в рамках цієї норми!) Якраз ця центральна, хоч для загалу й незаметна прикмета, має тут вирішальне значення. Бо прикладанням цього, в нашому випадку безглузлого і неправдивого терміну ми заплутуємо наші національні справи, представляємо великих синів народу в кривому світлі у самий критичний момент історії, і самі ж затрачуємо зрозуміння про суть справи.

Звичайно, ми Америку не відкривали; цей термін нам підказали люди, які знають, що роблять. Ми ж, прикладаючи термін „дисидент“ до Мороза, Світличного, Снегірєва, Руденка й подібних, самі себе ж заперечуємо, перед світом ніби потверджуємо: 1/ що СССР — природний процес розвитку народів бувшої царської імперії та

2/ що досі навіть не було спроб вирватися із того процесу. Шойно тепер з'явилися дисиденти. Їх відносно дуже мало, і явище воно нове, можливо без зовнішніх впливів. Тим то й влада не без підстав розглядає їх як не цілком нормальних, або злочинців. Супроти себе, очевидно: конного процесу.

Оце приблизно таке значення підказує термін дисидент.

А все воно цілком не правдиве. І ми це знаємо ж...

Рабська психологія — страшна річ. Вона, як „попозен аїві“ розповідається по всіх частинах тіла. І від запевнень, що це від гарячки — не зникає. Треба примітити лікування. Супроти себе, очевидно; наставницьке позування перед іншими може виглядати як клоунада. Ми перші мусимо зрозуміти справу з дисидентами, а тоді вже легко буде вияснити цілий

Михайло Островерха

ЗНАННЯ І СЕРЦЕ — УСПІШНИЙ ЗАДУМ

Признаємося: припадково натрапили ми на індієське „Упаліса“ (тобто, „Сідай близько“), а перекладачі вільніше, то буде: сідай біля мене. І ось так оця поезія промовляє: „Вода співає у повному сонці, але її джерело, це тиша. Вода віддає себе світлові, але її таємний вибрик у тині“.

Таке забрало нам у душі, ставши перед твором Михайла Мороза на його виставі. Цю виставку улаштувано 24 липня 1977, за спонукою того постійного кметівського, прихильного і для мистецького світу, директора Володимира Кваса, на Союзіві, у Кергонсоні. Ця виставка є більше розгомилла усям багатоманитому нашому громаді в тім соняшній настрій.

Виставив Михайло Мороз 28 творів, переважно креслеників. І тут, на тлі цього просторішого оточення, цих далеких краєвидів цієї природи Союзіві, ці твори Михайла Мороза набрали ще сильнішої вимови: поринає думкою, душею у ці його глибини тонів, у його ритмі ліній, у його тремтливих повітрях безмежжя, у його тремтіннях вогни, у його теплоті тут і там — й у горячій його кольориті, й в кожен раз бачите, відчуваєте, що мистець єдине у собі серце, душу і знання, а це дає неперевершену глибину чи це буде драматичне чи ліричне! — його творам. У Михайла Мороза бачимо єдність творення, яка є тільки в усіх великих мистецтв: задум, лінія рисунку, композиція, від першого до останнього мазка пензля, чи і шпатель, — гармонія барв, що дає симфонію тонів, багатство кольориту, а все це твориться у надхненні, у горніні серця й душі мистця. І так, ми маємо Михайла Мороза.

На схилі нашого творчого віку сміло скажемо: як Михайла Мороза, то лиш одного маємо!...

15 серпня 1977.

комплекс нашої проблеми всім чужинцям.

Якщо вже так дуже подобається оте чуже слово ДИСИДЕНТ, то вірно і граматно було б прикладати його до всіх українців, тобто до кожної людини в СССР, яка називає себе українцем. Але лаяти героїв української свідомості, як винятков, це — просто злочин.

Одне дивне і трудне до зрозуміння: якщо там, на Батьківщині, люди, не вагаючись, ідуть на можливі найвищі жертви за правду, то неже ми тут не можемо хоча б чесно і справедливо, свідомо і вірно

(Закінчення на ст. 3-ій)

зазнав більшовицької тактики нічного переслухання, то старого Вінценца переслухувало вдень. Молодому Вінценцові зроблено закид, що повернувся з Мадярщини в цілях шпигунства, то знову зі старим Вінценцом говорив чорно, підкреслюючи тільки, що вони „все знають“. Вінценц своїм спокоєм, а головним філософським підходом, наприклад, відповідаючи на питання, чи вірять в Бога, загнав слідчого в сліпий кут. Дискутували вони на теми літератури. Суддя хотів знати, чи стиль в повістях Вінценца є реалістичним чи ідеалістичним, чи то Вінценц відповів, що ані такий, ані такий: він описує життя селян, які хоч і є аналіфобетами, то все ж таки мають свої мрії, свої ідеали.

Саме переслухання збудило в Вінценца налію, що тепер є якась право в СССР і що такі властиві їм вийти на волю.

Великою моральною, а разом і матеріальною поміччю для Вінценца було одержання від рідних теплих плащів і харчової посилки.

Як по всіх тюрмах світу, так і в келії, в якій сиділи Вінценці, кожного ранку живо інтерпретовано сні. Найкращим інтерпретатором снів був командант з Вєхославі, який запевняв старого Вінценца, що його сні віщують волю. Крім відгадування снів, поголоски про амністію з тої чи іншої нагоди, це друга улюблена тема розмов в'язниці. Правда, в цьому випадку її не було, бо всі в'язні сиділи в сліпстві.

Можна догадуватися, що оба Вінценца були для совєтської влади сворідними промінцями: старший — письменник, співіве гушльських гір, про якого ніхто не висловився негативно, який за словами слідчого, матиме велику повагу в совєтському суспільстві, і молодший — син, який студіює в Англії, знає англійську мову, бачив багато світу.

Досить докладно описує Вінценц свою зустріч з колегою судді, які на пропозицію прокуратора, щоб їх звільнити, прилучилися до його думки. Тому, що процедура виготовлення відповідних паперів потриває, Вінценці відвезли до тюрми. На відвідному один член колегії остеріг їх чорно, щоб на келії багато не оповідали, бо багато спів'язнів засипле їх різними просьбами в своїх особистих справах.

Карта звільнення була видрукувана російською мовою і тільки назва „Українська РСР“ вказувала, що саме тюрма має щось спільного з Україною. Була там також видрукувана клявуза, що карта звільнення не дає права проживати в будь-якій місцевості, так само, як це було за царської режиму.

Вінценці відмічав, що вся в'язнична охорона, яка була присутня при їхньому звільненні, радла з того факту, що їх двох виходить на волю. Вінценці не аналізує того, тільки відмічав і оставляв читачів робити висновки, який напевно скаже, що не заважаючи на нелюдський політичний режим,

АРНОЛЬД МАРГОЛІН...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вості" жидівська людина від найдавніших часів. Для цього знаходили сторонні збірні відповідальності, "оправдання" в Євангелії апостола, "Матфея", в главі 27, вірш 25. Там написано, що Пилат, проконсул римський хотів випустити Ісуса на волю, але, "уесь народ сказав: кров його на нас і на діти наші". Таким чином усьому жидівському народові приписано відповідальність за смерть Ісуса. Я назвав ці слова в Євангелії за пізню вставку, яка суперечить усьому моральному проповіді Христа: адже ж Ісус учив любови до ближніх, казав: навіть, що я ворогів треба любити. А тут в Євангелії написано, що за смерть Ісуса має відповідати "уесь народ" і його потомство! Ідея не християнська. Тому церква відкинула цю колективну відповідальність, приписану жидівському народові. Але в минулому слова — "Кров його на нас і на діти наші" принесли жидам смерть і муки протягом тисячоліть. Відомо, що Ісуса Назаретського звелі розп'яти Пилат, бо жиди, що прилучилися до Ісуса як Месії, визвольника, вірили, що Христос, по нашою помархів в Ізраїлі намащувався свяченою олією), буде володарем Юдеї. Римська окупаційна влада такого бунту не терпіла.

Коли заглянути про участь політиків жидівського роду в комуністичному русі, то й тут свідомо чи несвідомо виступає наверх принцип колективної відповідальності. Про це додого писав колись відомий польський учений — лінгвіст з французьким прізвищем Ян Бодуен де Куртене:

"Коли вкраде щось поляк, німець, росіянин, то скажуть, що вкрав злодій. Коли вкраде жид, то додають, що то жидівський злодій". Подібне бачимо і в політиці: за несправу діла грузинських комуністів — Сталіна, Орджонікідзе, Берії і подібних — не притягають до відповідальності грузинську націю. Також не загрожуєть польському народові помстою за організаторів комуністичного терору поляків: Держинського, Менжинського, Мархлевського та інших. Чи може відповідати український народ за комуніста Миколу Скрипника, що діяв у ЧЕКА в Москві 1918 р., де з його наказу розстріляно тисячі невинних людей? Однак, за криваві діла Троцького, Ягоди та інших комуністів жидівського роду, мусять відповідати всі жиди! Немає тут логіки.

Науково-громадський ювілей

Нещодавно в Оттаві, 28-го травня ц. р. відбувся цікавий вечір, про який варто згадати на сторінках преси. Українське і канадське суспільство шанувало вихід у світ наукової праці д-ра Михайла Боровика, "Українці Канади та їхня преса" і також 30-ти річчя його громадсько-політичної діяльності.

В гарній залі української католицької церкви зібрався представники українських організацій, міністри та члени провінційного Парляменту Онтаріо, та численні гості, і хоча квитки на бенкет були по 25 дол., зала була заповнена швидко. Серед присутніх були міністер Індустрії та Торговлі Клод Беннетт з дружиною, міністер Товарів та Комерційних Справ Сідней Гендлімен з дружиною, член Парляменту пані Пілот, директор Доралчої Ради Уряду і автор книги про Дж. Діфенбекера "Дзе Чіф" Томас Ван-Дузен з дружиною, представники Національної Бібліотеки Канади А. Пребіш, представник Оттавської публічної Бібліотеки пані Тетяна Криницька, голова делегатури УВУ на Канаду проф. Я. Рудницький, о. д-р М. Соловій від Бібліотеки оо. Василіян, видавець часопису "Український фермер" Чарльз Доячек, та представники багатьох організацій.

За прикрашенням квітами, головним столом посередині сидів Ювілей з дружиною, а поруч нього духовенство та гості. Програму вечора відкрив директор англійської середньої школи мгр Ротислав Василенко, попросивши о. пароха Хмільяра прочитати молитву. По смачних стравах головний промовіть о. господар бенкету мгр Р. Василенко висловив змістовну півгодинну доповідь англійською та українською мовами, в якій яскраво показав життєвий науково-творчий і громадсько-політичний шлях д-ра М. Боровика. Доповідач зробив короткий перебіг журналістики в Півн. Америці і зупинився на праці д-ра Боровика, який науково дослідив, що українська преса існує в Канаді з 1903 року.

З доповіді мгра Василенка присутні довідалися, що закінчивши гімназію у Львові, наш Ювілей студіював економіку в Мюнхені, а пізніше славістику в Оттавському університеті. В тому ж університеті він закінчив Бібліотечну Школу з найвищою оцінкою (Магна кум ляуде) і продовжував бібліотечні студії в Мек. Гіл університеті. В 1960 р. отримав науковий ступінь доктора філософії (знову Магна кум ляуде) в Українському Вільному університеті в Мюнхені, захистивши дисертацію, "Українці Канади та їхня преса", яка тепер вийшла друком.

Хоча д-р Боровик і отримував стипендії від Бібліотечної Асоціації та від "Канада Консул", все ж тягар студій ліг на плечі дружини й дітей, що допомагали Ювілейові здійснити мету. Сьогодні д-р Михайло Боровик працює як голова Секції Каталогів у Бібліотечі Національних Музіїв Канади.

30-річчя громадсько-політичної діяльності сягає аж до Вінніпегу, де молодий Михайло був бунчуком в СУМ-і та членом Управи Інституту "Просвіта", а також головою спортивного клубу "Дніпро". В Торонто Михайло Боровик був заступником голови СУМ-у та членом Управи ЛВУ Зовнішньої Політики. В Оттаві Ювілей був членом Управи Студентського Клубу Оттавського університету, та представником до Міжнародного Клубу. Тут невтомний Михайло пропагує ідею АБН та навізав зв'язки з членами Парляменту. Міністри, посли і сенатори М. Старр, Дікур, Мандзюк, Заплітний,

Волл, Кучерепа, Папроський, Ван Дузен стають його друзями, прихильниками української визвольної справи. В ті роки д-р Боровик познайомився з великим канадцем і приятелем українців Джоном Діфенбекером. Це він зорганізував зустріч Діфенбекера з українцями Оттави після його подорожі по Україні, а також запросив його як головного промовця на Канадсько — Американський Український З'їзд в 1972 році та виготовив матеріали на Другий Світовий Конгрес Вільних Українців в 1974 році.

Справі боротьби з комунізмом та визволення України д-р Боровик віддав свої найкращі роки. Він очолює довгі роки ЛВУ в Оттаві, організував антибольшевицькі демонстрації очолює Відділ АБН, влаштував зустріч оттавського громадянства з Головою АБН Ярославом Стецьком, навізав контакти з амбасадорами прихильними нашій справі і стає в дипломатичних колах відомий, як "амбасадор Вільної України".

Д-р Михайло Боровик є членом — кореспондентом Наукового Товариства ім. Шевченка, член Спілки Українських Журналістів Канади, член Екзекутиву Головної Управи Ліги Визволення України та член багатьох професійних бібліотечарських організацій. Промовіть прочитав великий список друкованих праць Ювілейта, які годі перелічити в короткій газетній статті, згадаємо лише: "Шевченко в англійських енциклопедіях і біографічних словниках", "Українці і Національний Музей Канади", "50-річчя Української преси в Східній Канаді", "Чого бракує українським історикам в ЗСА", "Стан українського селянства в XX-му столітті", "Відзначено 50-ліття Українського Вільного Університету".

Пан Василенко прочитав безліч телеграм, листів та привітів. Перед тим Томас Ван Дузен передав привіт від Джона Діфенбекера, що хоч і пообіцяв бути присутнім, але в той день мусів їхати в Принц Альберт на посвячення капілі в честь його дружини. Ван Дузен також прочитав привіт від посла Степана Папроського. Р. Василенко назвав особі і установи, від яких прийшли привіти: від членів Парляменту Волтера Бейкера, Рея Гнатюшина, Національної Ради Канадської Праці, Єпископа Ізидора, від Українського Вільного Університету (д-р Г. Васильович), університету Манітоби (д-р Я. Розумний), Наукового Товариства ім. Шевченка (д-р Б. Стебельський), о. д-ра П. Баб'яка, ред. А. Курдидика, д-ра І. Теслі, проф. М. Андрухова, від Світового Українського Визвольного Фронту (д-р Р. Малащук), "Гомону України" (В. Солонинка і В. Дідюк), Головної Управи Ліги Визволення України (В. Безхлібний і В. Дідюк). ЛВУ нагородила Ювілейта також Почесною Грамотою. Далі йшли привіти від мгр О. Калічинського, мгра В. Карлаша, Емілії Голяни, п-ва Безубів та від багатьох інших друзів із усіх кутків Північної Америки. Надійшла телеграма також від третього секретаря Канадської Амбасаді в Джамайці Романа Боровика, сина д-ра і Дарчі Боровиків. Донечка Лариса, студентка 13-ої класи та візирає українка, особисто привітала батька.

Усні привіти склали голова КУК-у в Оттаві пані Жила і від ОУВФ Григорій Фіголь (він же і член Комітету Вечора), а від "Канадського Фермера" пан Ч. Доячек. Автор М. Боровик подарував свою наукову працю проф. Я. Рудницькому, голові делегатури УВУ, Оттавському університеті, Національній Бібліотечі Канади та Оттавській Публічній Бібліотечі, а також бібліотеці оо. Василіян. Дякуючи за подарунок проф. Я. Рудницький, який був професором автора, зазначив про великий вклад, що приносить ця праця для вивчення історії українців Канади.

Коли при закінченні

Гардентонський Фестиваль

1977 року

Чергових 15 стипендій за добру українську мову у школі

Український Фестиваль у Гардентоні, Манітоба, одна з найстаріших наших осель у Канаді, починає поштові ставати традицією. Безконкурентну вартість надає йому Піонерський Музей, що є центром Фестивалю, та положення недалеко кордону з ЗСА (українцями з обох Дакот, Міннесоти й Вісконсину суди кілька годин їзди авто!) і в тієї південній частині Манітоби, звідки до подібного Фестивалю в Давфінні їхати таки далеченько. Дирекція Фестивального комітету Гардентону розуміє, що є всі вигляди на очолює довгі роки ЛВУ в Оттаві, організував антибольшевицькі демонстрації очолює Відділ АБН, влаштував зустріч оттавського громадянства з Головою АБН Ярославом Стецьком, навізав контакти з амбасадорами прихильними нашій справі і стає в дипломатичних колах відомий, як "амбасадор Вільної України".

Як і минулими роками, Фестиваль почало вранці Богослуження, до якого на фестивалійній трибуні ступили ректор Колегії св. Андрія о. М. Юрківський з Вінніпегу, о. І. Ткачук з Калгарі та о. Василів з Вайти, — всі добрі голови і добрі проповідники. Співслужили у Літургії хор з прав. церкви у Вайті під орудою М. Чоботаря. Кілька гостей околишніх слухали відправи, громада їх зростає швидко до більш тисячки. Були вперше й гості з Міннеаполісу, добрий гурт і з Вінніпегу. Многочисним та шлюванням хреста закінчено цю першу частину Фестивалю.

Пані з Фестивального комітету, що мали в руках господарські справи імпрези, збирали і цей раз слухали компліменти за добрий обід та справну обслугу присутніх, що сиділи під деревами за столами та доносили їди всіякі питво і морозиво з інших кіосків. У цих інших гості розглядали й купували пам'ятки, народні вироби та сорочки з веселими написами на українській мові, добрий був зокрема юск пан з Толстой, що й мав гарний оборот. На наш погляд Гардентон повинен усе подбати про свої власні сувеніри, хоч би у формі карток з цікавого та багатого Піонерського Музею, пам'яткових конвертів, як у Давфінні, окремих візнак-жетонів (без дати, щоб мали постійну вартість). За цими речами допитували і вони дають прибутку.

Піонерський Музей уже знайняв і кожний рік багатіший, краще оформлений та атрактивніший. Окрему частину в ньому творили прислані з Вінніпезкого Музею Людими й дбайливо підібрані експонати, опікуном яких була п-і Н. Башук, що й була постійно, "в облозі" присутніх і давала їм безперервно з усімком усякі пояснення та інформації. Амбіцією Гардентону повинен бути мурований будинок для Музею, бо теперішній дерев'яний і замалий уже і не забезпечує як слід високої вартості експонатів.

Після обіду на платформі почалася основна програма Фестивалю, яку склали відома народна оркестра П. Піхлики з солістами та трійкою малих прегарних виконанням танцюристів — всі з однієї тієї самої родини. На окреме призначення заслужили точки танцювального ансамблю СУМК з Транскони, що можуть іти на кожну сцену і збирати захоплені оплески зібраних. "Традиційний" керівник програми, Н. Маланчук з Вінніпегу, намагався тримати її на однаковому рівні, але не завжди миг: йому дали довгий список того, що співати і музикувати виконувати Піхлики, включно

урочистої промови директором Р. Василенко згадав слова І. Франка "Лупайте що скалу! Нехай ні жар, ні холод не спинить вас! Знайте і труд, і спрагу, і голод — Бо вам призначено скалу оцю розбити!" — закінчивши, що д-р Михайло Боровик що скалу розбив, — в залі залунали оплески на честь Ювілі та.

Р. В.

УКРАЇНА Й УКРАЇНЦІ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

світової війни були замітні українські скупчення в Маньчжурії. В тих роках у виданнях львівської "Просвіти" були зведення, що там живе кількатисяч осіб, яка веде живу діяльність, ядром якої є "Просвіта", що мала там свій Народний Дім, видавала також свою газету під назвою "Далекий Схід". З тих самих джерел відомо, що були наші скупчення також і в Туркестані, а навіть і на Алясці, яка тепер є в посіданні ЗСА-мерики.

В роках після закінчення Другої світової війни до Буенос Айреса приїхав цілий транспорт українських втікачів з Далекого Сходу, що заставили тодішніми відносинами покинути Маньчжурію. Але, що сталося з решткою цього ж поселення, досі не знаємо нічого. Рівнож нема ніяких зведення про наші скупчення в Туркестані чи на Алясці і лише тому про них не подаю ніяких зведення, хоча є в тої думки, що і там осталося деяке число наших громадян, які погодилися з долею та залишилися там на постійне поселення.

У висліді, на підставі вищезгаданих зведення можна устійнити, що загальне число українців в цілому світі представляється так:

Українські землі 49,000,000 душ

Еміграція 3,000,000 " Заслані в концтаборах 5,000,000 " РАЗОМ 57,000,000 душ.

В пресі і в збірниках про жидів подається слідуєча статистика: Ізраїль — 3,000,000 мешканців, жидівська еміграція: в ЗСА-мерики — 6,500,000, в Аргентині коло 500,000 і в інших державах разом — 4,000,000. Загально в цілому світі живе — 14,500,000 жидів і таку то суму вони подають у своїх зведеннях!

Чому ж тоді в наших зведеннях ми подаємо, що всіх українців є коло 50 мільйонів, коли наведені числа доводять, що загально українців є аж 57,000,000 душ і лише так треба про це звітувати у всіх наших збірниках чи зведеннях!

На закінчення вяснюю, що числа до повних зведення приходилося мені збирати з різних джерел та публікацій і вони можуть мати свої неточності чи заокруглення, однак я завжди придержувався "золотій середині", щоб поодинокі числа не перетягнули або надто не обмежували, бо тільки в такий спосіб вони можуть бути правильні, і хоч би в деяких рубриках вони не є дуже точні, але зате всі вони є мірою і під кожним оглядом оправдані!

ПАКИ Й ПАКИ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

но це оцінити і відповісти представити все перед світом?

Не дисиденти сучасні речники української свідомості. І якщо їх так називають необізнані чужинці або зломані совітофіли, то це шлком не зовб'язує нас притякувати і свідчити проти себе.

І вкінці слід би мати на увазі, що власні дисиденти в СССР таких справ "лі небагато; в основному там три групи людей: 1/ ті, які безкритично потакують, 2/ ті, які мають протилежні думки і погляди і або вміють їх скрикувати, або влізти на категорію в психушки, і, врешті, 3/ ті, які живуть згідно з принципом КУДИ ВІТЕР ВІЄ...

А дисиденти справді тільки одиниці. І якщо судити по таких, як Жорес Медведєв, то їх придулю самі ж совєтчики, щоб продемонструвати "демократію" передового суцільного комуністичного суцільства.

Перевірено стан зберігання рукопису „Козацька кров” у Вінніпезі

Вінніпег (ОУПС)—3 нагоди роковин 70-річчя з дня смерті Марка Вовчка (Марії Маркович) проф. Я. Рудницький у т-ві д-ра С. Погорілого провів день 10-го серпня 1977 р. положення й стан зберігання єдиного рукопису М. Вовчка в Канаді „Козацька кров” у бібліотечі Манітобського університету. В присутності Голови Спец.

Колекції мгра С. Мужина й бібліотечарки О. Трач оглядено рукопис і stwierdжено, що він зберігається в дуже добрих умовах в

В глибокій печалі співзвучно, що 21-го серпня 1977 року в автомобільному випадку закінчив життя

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР РАЗУМІВ

ПАНАХИДА у п'ятницю, 24-го серпня, о год. 8-й веч. у Бавид Бруку, Н. Дж., у погребника Конрой. ПОХОРОН у суботу, 27-го серпня 1977 р. від год. 9-ої ранку, на кладовищі при Церкві-Пам'ятнику у С. Бавид Бруку, Н. Дж.

Пам'ять про нього триватиме у наших серцях.

Засмучені:

сестра ОЛЕНА КОРОВИЦЬКА діти: АННА і БОГДАН Кузменко Племінський Шагрин Витус

Увага! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦІ! Увага! В п'ятницю, 9-го вересня 1977 року в год. 7:30 веч.

в залі Українського Народного Дому при 2-й Авеню в НЬО ЙОРКУ, Н. Й.

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС міста Нью Йорку й Околиці

до участі в яких запрошені Урядові, представники та конвенційні Делегати усіх Відділів Окруж.

ЦІЛЬ ЗБОРІВ:

- 1) Перевірити дотеперішню передконвенційну організаційну кампанію.
- 2) Намітити план організаційної праці на останні місяці цього року.
- 3) Поінформувати присутніх про активну участь Окруж. в Маніфестації в ДЕНЬ ОБОРОНИ ПРАВ УКРАЇНИ, а саме в суботу, 18-го вересня 1977 р.

В зборах візьмуть участь: ГОЛОВНІ УРЯДОВІ УНСОУЗУ І ВАСИЛІ ОРИХОВСЬКИЙ, обласний організатор

Закликаємо всі Відділи і їх уряди та конвенційні делегати, як і інших активних союзників узяти участь у цих важливих зборах. Також просимо всіх секретарів принести на наради аплікації нових членів.

ЗА УПРАВУ:

Микола Хоманчук, голова Михайло Юзєнів секретар Василь Цюпа касир

В "Palazzo Grassi" у Венеції, Італія відбудуться

ВИСТАВКА МИСТЕЦЬКИХ ПРАЦЬ

Лавра Полон і Оксани Лукашевич-Полон

в днях від 20-го до 27-го серпня 1977 р.

